

Aan de leden van de Gemeenteraad
van Lansingerland

Verzenddatum 11 november 2020
Ons kenmerk U20.06642

Ruimte & Economie
**Ruimtelijke Economische
Strategie**

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
RES-Duurzaamheid

Telefoon
14 010

E-mail
Jeroen.boudestijn@lansingerland.nl

Website
www.lansingerland.nl

Onderwerp **Actualiteitenoverzicht Lansingerland
Duurzaam, november 2020**

Geachte leden van de gemeenteraad,

In juli 2019 heeft u de visie “Lansingerland duurzaam” (T18.08535) vastgesteld. Daarbij hebben wij toegezegd om u drie keer per jaar een actualiteitenoverzicht te sturen. Ondanks de problematiek van het coronavirus is de aandacht voor duurzaamheid niet verslapt zijn er op dat vlak weer de nodige resultaten geboekt.

Wij informeren u met dit overzicht over de laatste actualiteiten met betrekking tot de in de Uitvoeringsagenda (T19.20731) opgenomen initiatieven. Zo geven wij u een beeld van de meest relevante ontwikkelingen en concrete resultaten, waarbij geldt dat wij geen uitputtend overzicht kunnen verstrekken over *alle* dagelijkse zaken die te maken hebben met het onderwerp duurzaamheid. Ook geldt dat duurzaamheid een belangrijke plek heeft in aanpalende beleids-trajecten, zoals bijvoorbeeld de Groenblauwe Visie en het Milieubeleidsplan. Maar omdat dat projecten zijn die niet onder de paraplu van de Uitvoeringsagenda Duurzaamheid worden uitgewerkt, vindt u deze niet terug in dit Actualiteitenoverzicht.

In onderstaand overzicht wordt er in principe alleen gerapporteerd over de “projecten”. Initiatieven in de categorie “beleid/activiteiten” worden normaal niet gemeld omdat dit reeds lopend beleid is, tenzij ontwikkelingen daartoe nadrukkelijk aanleiding geven. Indien er geen noemenswaardige actualiteiten over een project te melden zijn, is deze niet opgenomen in dit overzicht.

Energietransitie

Verduurzaming glastuinbouw

Inzet op de warmterotonde

In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat van ontwikkelt Gasunie de Warmterotonde Zuid-Holland. Hier zijn meerdere partijen bij betrokken, zoals de Provincie Zuid-Holland, InvestNL en EBN. In 2020 maken zij een ontwerp, analyseren zij de business case en welke warmtevragers in Zuid-Holland het meeste gebaat zijn bij een aansluiting op de warmterotonde. Stakeholders, zoals gemeenten, kunnen input leveren op dit proces.

Onze inzet hierop is stevig en proactief. Lokale duurzame warmtebronnen zullen namelijk altijd ruim onvoldoende warmte kunnen leveren om aan de volledige warmtevraag in de gemeente duurzaam in te kunnen vullen. Naast de maximale inzet van ontwikkeling van deze lokale bronnen, blijft de inzet op een aansluiting op de warmterotonde dus een hoge prioriteit, om de verduurzaming van onze glastuinbouw en gebouwde omgeving te kunnen realiseren.

In deze fase voorzien wij de Gasunie van lokale data, ervaringen en inzichten over zowel de glastuinbouw als de gebouwde omgeving, zoals de potentie voor lokale bronnen, warmtevraag van gebruikers etc. We trekken daarbij samen op met omliggende gemeenten en de glastuinbouwsector. We merken dat we de vruchten plukken van onze inzet in de afgelopen drie jaar. Veel benodigde informatie is beschikbaar, waardoor nut en noodzaak van een aansluiting voor Lansingerland zo goed mogelijk duidelijk kan worden gemaakt.

Op bestuurlijk niveau vinden gesprekken plaats om deze boodschap onder de aandacht te blijven brengen. Zo verwelkomden wij op 23 september het ministerie van Economische Zaken en Klimaat in Lansingerland om het belang onder de aandacht te brengen. Op 23 september spraken wij hier bestuurlijk over met de Gasunie en op 8 oktober met de Provincie Zuid-Holland. De partijen waren onder de indruk van de energie/klimaatwinst die in het Oostland te halen is en het economisch belang van de glastuinbouw. Het ministerie ziet ons graag terugkomen in de plannen. Daarom werken wij de komende periode samen met de glastuinbouwsector, omliggende gemeenten, het Ministerie van EZK en de Gasunie om de kansen voor aansluiting van het Oostland nader te onderzoeken.

Dit is een project van de lange adem. In de eerste helft van 2021 is een eerste beoogde ontwerp van de warmterotonde voorzien. We zullen we de Raad nader informeren wanneer daartoe aanleiding is of behoefte bestaat.

Geothermie	Naast bestaande bronnen stimuleren wij de ontwikkeling van nieuwe bronnen. Geothermie is een duurzame lokale bron die we optimaal willen benutten in onze gemeente. We werken dan ook samen met initiatiefnemers en medeoverheden. Momenteel zijn er meerdere nieuwe aanvragen voor opsporingsvergunningen in onze gemeente. Zoals bijvoorbeeld door Wayland Energy, die onlangs een aanvraag voor een opsporingsvergunning in Bergschenhoek deed. Het plan is om eind 2020/ begin 2021 de eerste (proef)boringen te verrichten. Uit deze putten kan aardwarmte geleverd worden aan omliggende glastuinbouwbedrijven in de Oosteindse Polder. In oktober beantwoorden wij enkele technische vragen en gaven wij meer informatie over het aanvraagproces van geothermie in de brief.
------------	---

Windenergie	
	Begin juni informeerden wij u met brief U20.04283 over de overwegingen die ten grondslag lagen aan ons besluit om akkoord te gaan met de verlenging van het convenant Realisatie Windenergie Rotterdamse Stadsregio. De daadwerkelijke ondertekening van het convenant is door de crisis vertraagd, maar vond plaats op 14 oktober jl. Aan deze handtekening verbinden wij de voorwaarde dat door een deskundige onafhankelijke partij onderzoek gedaan wordt naar de juridische en feitelijke plaatsing (on)mogelijkheden voor windenergie in onze gemeente. Hiervoor zal begin november opdracht worden gegeven aan Pondera Consult. De onderzoeksresultaten verwachten wij rond de jaarwisseling te ontvangen. Deze resultaten worden na ontvangst met de raad gedeeld.

Aardgasvrije wijken	
Warmtewet 2.0	Het ministerie van EZK is bezig met de ontwikkeling van de Warmtewet 2.0. Wij hebben tijdens de consultatieronde, samen met de omliggende glastuinbouwgemeenten, geanalyseerd wat de implicaties hiervan zijn voor onze situatie. De combinatie van glastuinbouw en gebouwde omgeving vraagt bijvoorbeeld om andere governance van warmtenetten dan voor gemeenten die dit niet hebben. Op basis hiervan hebben wij een gezamenlijke reactie gegeven aan het ministerie. Hiermee beogen wij de kaders van de energietransitie voor onze gemeente te sturen.
Inhuur projectleider Aardgasvrije Wijken	Het bureau Greenvis is per 1 oktober ingehuurd om een start te maken met de concrete planvorming voor het aardgasvrij maken van Lansingerland. De basis voor deze planvorming is de door de raad vastgestelde Transitievisie Warmte en de hierin benoemde onderzoekswijken. Na afweging op kans rijkheid, wordt er voor één onderzoekswijk

	onderzocht welke alternatieven er zijn voor aardgas en hoe bewoners betrokken kunnen worden bij het gesprek hierover. Op deze wijze wordt er gewerkt aan een breed gedragen wijkuitvoeringsprogramma.
Toewijzing EAW subsidie	In juni hebben wij een aanvraag gedaan in het kader van de regeling Extern Advies Warmtetransitie (EAW), welke gehonoreerd is. Op 26 juli jl. werd deze aangevraagde subsidie van € 20.660 toegekend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Dit bedrag zetten wij in voor het organiseren van de technisch-economische expertise die nodig is voor de hierboven genoemde planvorming voor aardgasvrije wijken.
Warmtenet Westpolder-Bolwerk	Binnen Westpolder-Bolwerk zoekt de ontwikkelaar constant naar de beste methode om woningen van warmte te voorzien. Nu gasaansluitingen voor nieuwbouwwoningen niet meer mogelijk zijn, is veelal omgeschakeld naar individuele warmtepompen en zonnepanelen. In deelplan 6, 4-west en 7.4 moeten nog bijna 800 woningen gebouwd worden. Deze schaal-grootte maakt het interessant om te zoeken naar aanvullingen op deze systemen. In de gemeente Pijnacker-Nootdorp gaat ETECK een collectief systeem van warmtevoorziening aanleggen, waarbij ook gebruikt wordt gemaakt van warmte uit oppervlaktewater. Deze ervaring willen we in Westpolder-Bolwerk ook gaan benutten. De ontwikkelaar wil dit collectieve WKO-systeem met aquathermie graag (laten) aanleggen. Dit systeem achten wij goed bruikbaar. Het systeem valt onder de warmte-wet, waarmee onze (toekomstige) bewoners beschermd zijn tegen onwenselijke zaken zoals te hoge prijsstijgingen. Naast het warmte-systeem gaat ETECK de stroom voor het systeem gegarandeerd groen inkopen. De ontwikkelaar en ETECK streven naar energie neutrale woningen (vergt nadere uitwerking). Bovenstaande aanpak is een novum voor Lansingerland.
Kennisdeling en profilering	Op 8 september heeft bureau OverMorgen in de webinar 'Haal meer uit participatie' het participatietraject dat onze gemeente doorliep voor de Transitievisie Warmte als voorbeeld gebruikt van een succesvolle aanpak. Dit webinar was georganiseerd door de Maatschap Academie en had als doelgroep gemeente- en provincieambtenaren die zich bezighouden met participatie(trajecten). Sinds begin dit jaar is onze gemeente een Global Goals gemeente binnen het Gemeenten4GlobalGoals netwerk van de VNG. Binnen dit kader hebben wij meegedaan aan de jaarlijkse SDG Vlaggendag. Op 25 september heeft wethouder Jan-Willem van den Beukel de SDG-vlag gehesen. In de aanloop naar het hijsen van de vlag zijn de gehele week van 21 september duurzame initiatieven uit Lansingerland gedeeld

	op onze sociale kanalen. Deze hebben gezorgd voor waardevolle discussies onder onze bewoners en een bijdrage geleverd aan de profilering van onze gemeente op het gebied van duurzaamheid. Ook de gedeelde video van de wethouder waarin aandacht wordt gevraagd voor de Sustainable Development Goals, is goed bekeken op de geplaatste kanalen.
--	---

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Contract energieleverancier	Voor de energie die onze gemeentelijke objecten gebruiken hebben wij ons huidige contract met onze energieleverancier Greenchoice verlengd. Deze verlenging gaat in op 1 januari 2021. Hierin is opgenomen dat 100% van de ingekochte elektriciteit bestaat uit in Nederland opgewekte duurzame energie uit wind. Onder de oude afspraken kon een deel van de geleverde energie ook uit biomassa opgewekt worden. Dit geldt niet alleen voor het gemeentekantoor en de werf, maar ook voor zaken als gemalen, openbare stroompunten (bv voor marktkooplieden of evenementen), begraafplaats, kunst, openbare verlichting etc.
Zonnepanelen en andere maatregelen	Wat betreft het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed, zijn er ook meerdere concrete resultaten geboekt. Zo halen we in Bleiswijk een viertal panden van het aardgas af. Voor Jongerencentrum Pecto's aan de Götzenhainsingel en de Peuterhoek aan de Emmastraat doen we dat door middel van een warmtepomp. Bij twee danszalen doen we dat door middel van infraroodverwarming. Bij het gasloos maken van de danszalen is er tevens LED verlichting aangebracht. Ook alle sportparken die in eigendom zijn van de gemeente zijn inmiddels voorzien van LED-veldverlichting voorzien van LED. Met de leverancier van de LED verlichting wordt er onderhandeld om het systeem 'Perfect Play' aan te schaffen. Dit systeem biedt clubs de mogelijkheid om de verlichting per mast op verschillende sterktes in te stellen waardoor er extra energiebesparing gerealiseerd kan worden. In vier panden is spouwmuurisolatie aangebracht: Pecto's, de Cultuurfabriek, sporthal Berghonk en sporthal Anjerdreef. Wat daken betreft, hebben wij bij sporthal Anjerdreef en Pecto's witte dakbedekking toegepast. In beide panden is ook extra isolatie aangebracht. Bij sporthal De Ackers hebben we een speciale dakbedekking aangebracht waarbij de inlage bestaat uit een gesteente dat CO₂ opneemt. Tot slot is bij de cultuurfabriek extra dakisolatie aangebracht.

	Bij drie panden (De Leeuwerik, Sterrenhal en Berghonk) hebben wij zonwerende folie aangebracht. Tot slot zijn er in totaal 412 nieuwe zonnepanelen geïnstalleerd: 102 stuks op sporthal De Zijde, 134 stuks op De Leeuwerik en 176 stuks op de Cultuurfabriek (waarvan er 100 worden aangesloten op de meterkast van de Cultuurfabriek en 76 op de meterkast van sporthal De Ackers).
--	---

Regionale Energie Strategie (RES)

Wensen en bedenkingen procedure	De door de gemeenteraad vastgestelde wensen en bedenkingen zijn via ons college kenbaar gemaakt aan de regio. Of en zo ja hoe deze een plek krijgen in de RES 1.0 wordt duidelijk aan het begin van het nieuwe jaar. Op dit moment focussen wij ons met de regiopartijen op het uitwerken c.q. concretiseren van de in de concept-RES opgenomen zoekgebieden voor de opwek van duurzame energie, en bereiden wij een communicatie- en participatietraject voor om onze inwoners en ondernemers mee te nemen in dit regionale traject.
---------------------------------	--

Duurzame bedrijventerreinen

Energyhub A12	Met de Energyhub (onderdeel van de A12 corridor) zijn wij bezig met het opzetten van een waterstofpilot m.b.t. een tankstation en wagenpark. Het doel is om de Demonstratie klimaattechnologieën en -innovaties in transport (DKTI) subsidie aan te vragen en dit te doen met partijen van zowel de vraag- als aanbodkant. Op 21 september hebben wij een webinar georganiseerd voor geïnteresseerde partijen. De komende tijd gaan wij inventariseren met welke partijen de DKTI-subsidie aangevraagd kan worden. Daarnaast is bedrijvenpark Prisma ook een plan van aanpak aangeboden voor het aanvragen van een plansubsidie. Deze planvormingssubsidie is o.a. bedoeld voor het onderzoeken van duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen (zoals energiebesparing, vergroten biodiversiteit en opwekken duurzame energie).
---------------	---

Samenwerking met bewonersinitiatieven

Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)	De online community, Opgewekt in Lansingerland, is op 1 juli gelanceerd op Facebook. Het doel van het platform is om huiseigenaren in Lansingerland te informeren en stimuleren om energiebesparende maatregelen te treffen aan hun woning. Begin oktober had het platform 270 leden en zien we een gestage groei. De eerste webinar die we in dat verband organiseerden heeft 50 deelnemers aangetrokken. Ook op 29 oktober vond er een webinar voor geïnteresseerden plaats.
--	---

	Sinds 5 oktober zijn de energiebesparingsacties van start gegaan. Hierbij kunnen bewoners kiezen voor een gratis energiebespaarbox, korting op werkzaamheden door een erkend installateur, zogenaamde speed-comforts en CV inregelkits. In de eerste twee weken zijn er al succesvolle resultaten behaald met in totaal 341 aanvragen. Naast de digitale inspanningen is er op 17 oktober een fysieke energie-winkel geopend. De winkel bevindt zich aan de Herenstraat 28 in Berkel en Rodenrijs en biedt door de gunstige ligging en wekelijkse markt een goede mogelijkheid om een breed publiek uit de gehele gemeente te bereiken. De officiële fysieke opening wordt door de groeiende corona-cijfers uitgesteld tot een ander moment.
Onderzoek zonnedak station Rodenrijs	Wij onderzochten samen met energiecoöperatie Nieuwe Lansinger Stroom (NLS) de wenselijkheid en mogelijkheden om de zonnedaken op de fietsenstallingen van het nieuwe station Rodenrijs door hen beschikbaar te maken voor inwoners, middels een Postcoderoos-regeling. Gedurende het traject besloten beide partijen dat dit niet wenselijk is door juridische implicaties en de grootte van de daken voor deze locatie.
Input duurzaamheidslening	Met Nieuwe Lansinger Stroom zijn wij in gesprek (geweest) over de inhoudelijke vormgeving van de duurzaamheidslening en de voorlichting hierover aan het publiek. Over dat laatste spraken wij af dat er waar mogelijk ook een koppeling gemaakt wordt met de communicatie-uitingen in het kader van het RRE-project, om de doelgroep beter te kunnen bereiken.

Betaalbaarheid energietransitie (revolverend fonds)

	Om de verduurzaming van de Lansingerlandse woningvoorraad een impuls te geven hebben wij de openstelling van de Duurzaamheidslening verder voorbereid. Het gaat dan om zaken als doelgroep bepaling en het samenstellen van een lijst van financierbare maatregelen. Besluitvorming hierover door de raad kan in december plaats kan vinden, waarna inwoners uiterlijk vanaf februari 2021 leningen aan kunnen vragen bij ons.
--	--

Stimuleren energiebesparing bedrijven (Wet Milieubeheer)

	De meest duurzame energie is energie die we niet gebruiken. En dat geldt uiteraard ook voor bedrijven. Vooral bij bedrijven met een stevig energieverbruik is hier vaak winst te behalen. Vaak verdienen energiebesparende maatregelen zich snel terug. Bedrijven met een relevant energieverbruik moeten daarom aangeven wat het energieverbruik is en of energiebesparende maatregelen die voor hun sector rendabel zijn al of niet genomen zijn. DCMR controleert voor ons bedrijven op het naleven
--	--

	van deze informatieplicht en steekproefsgewijs op de uitvoering van de energiebesparende maatregelen. In een tussenrapportage van mei 2020 blijkt dat Lansingerlandse ondernemingen bovengemiddeld vaak (binnen het werkgebied van de DCMR) aan deze plicht voldoen. Gezien het grote besparingspotentieel blijven we hierop inzetten.
--	--

Actualiseren Laadpalenbeleid	
	Naast de actualisatieslag op het lokale beleidskader -in welk verband er onder andere een concept van een gemeente brede Strategische Kaart met voorgestelde plaatsingslocaties voor laadpalen is opgesteld - wordt er in regionaal verband tevens een omvangrijke concessie voorbereid. Met deze concessie wordt onder andere beoogd een nieuwe marktpartij aan te trekken die in de deelnemende gemeente verantwoordelijk wordt voor de plaatsing en het beheer van de laadinfrastructuur. De relatie tussen dit regionale concessietraject en het lokale beleidstraject zal nader worden toegelicht tijdens een beeldvormende avond op 7 december aanstaande.

Circulaire economie

Afvalbeleid

Raadpleging nieuw beleid	De uitkomsten van de raadpleging van bewoners over het nieuwe afvalbeleid heeft plaatsgevonden. De uitkomsten hiervan zullen wij tijdens de beeldvormende avond op 7 december a.s. met de raad delen.
Bio Bottoms	Om het aantal bijplaatsingen van afval bij afvalcontainers te verminderen zijn we dit najaar bij wijze van proef gestart met de plaatsing van containertuintjes van het type 'Bio Bottoms'. Er zijn tien ondergrondse containers voorzien van kleine tuintjes met onderhoudsarme sedum-beplanting. Het hoofddoel is het voorkomen van afval bijplaatsing en daarnaast een bijdrage te leveren aan de vergroening, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Afhankelijk van het verloop van de proef bepalen we op een later moment of verdere uitrol wenselijk is.
Project Afvalvrij	De gemeente ontvangt regelmatig vragen en opmerkingen van scholen en hun leerlingen die graag op school hun afval willen scheiden. Ongeacht de uitkomst van de besluitvorming rondom het nieuwe afvalbeleid is het voor de gemeente belangrijk dat jonge inwoners 'afvalbewust' zijn. Immers, we streven naar optimale afvalscheiding: nul kilo restafval en een volledige circulaire economie in 2050. In dit licht is het project Afvalvrij opgezet, waarmee wij scholen in onze gemeente willen helpen om afval te verminderen, te scheiden en zwerfafval te voorkomen. De te betalen heffing voor een deelnemende school wordt gelijkgesteld aan de kosten die de gemeente voor de inzameling bij een school maakt (kostenneutraal). Het project moet tevens bijdragen aan het vergroten van afvalbewustzijn op jonge leeftijd en ook ontstaat er zo een positief effect voor het milieu doordat er minder restafval verbrand hoeft te worden.

Circulair materiaalgebruik in de buitenruimte

Verduurzaming Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	Voor het aan vernieuwing toe zijnde Integraal Beheerplan Openbare Ruimte is in juli door u besloten concrete richting te geven aan de verdere verduurzaming van dit belangrijke document. Op basis van het scenario 'Duurzame omgevingsverbeteraars' wordt het voor beheerders mogelijk om actief bij te dragen aan een duurzame inrichting van de openbare ruimte en wordt er meer ruimte geboden om actief samen te werken met stakeholders en beleidsvelden binnen de eigen organisatie. Voor 2021 zal het plan echter nog geen plek krijgen in de begroting. De verduurzaming van het IBP krijgt na de corona-crisis, wanneer de financiële situatie van de gemeente daarvoor ruimte biedt, een concreet vervolg.
--	---

Reconstructie Zuidersingel-West	In juli besloten we het definitieve inrichtingsplan voor de reconstructie van de Zuidersingel-West vast te stellen. Onderdeel van het plan is dat bij toepassing van asfalt in plaats van elementenverharding de bestaande materialen circulair worden toegepast.
------------------------------------	---

Klimaatadaptatie	
Groenblauwe schoolpleinen	
	Van de drie pilotlocaties voor de aanleg van een groenblauw (school)plein is het eerste groenblauwe schoolplein van OBS Groenehoek in Bergschenhoek gerealiseerd. Dit schoolplein is op 31 augustus feestelijk geopend door wethouder Ankie van Tatenhove en bestuurder Anke van Vuuren (Scholengroep Holland). De pilotlocatie OBS Vuurvogel is een samenwerking met het Wellant-college gestart waarbij de leerlingen van het Wellantcollege het ontwerp maken voor het plein van de Vuurvogel. Voor de kerst presenteren zij dit ontwerp en vindt er een go/no go moment plaats. Voor de pilotlocatie aan de Oudelandselaan (openbaar plein) is de aanleg gepland in de voorjaarsvakantie van 2021.
Tuin van de toekomst	
	Aan de hand van de campagne Tuin van de Toekomst hebben bewoners de afgelopen drie tot vier maanden hun tuin vergroend/klimaatbestendig gemaakt. De op basis hiervan gerealiseerde extra vergroening is qua oppervlak te vergelijken met de grootte van een tennisveld.
Groen en biodiversiteit	
	Afgelopen voorjaar zijn er diverse werkzaamheden verricht in het Annie M.G. Schmidtpark ten behoeve van de biodiversiteit. Zo zijn er takrillen, bijenhoeven en extra beplanting aangebracht. Ook is er gekeken naar andere beheermethodes om de biodiversiteit een boost te geven.

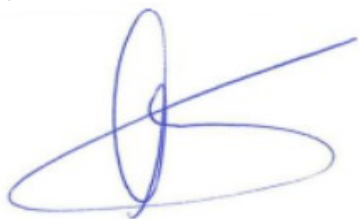
Projecten

Naast de onderwerpen die specifiek in de uitvoeringsagenda Lansingerland duurzaam genoemd zijn, wordt duurzaamheid ook meegenomen in diverse fysieke projecten. Daarbij wordt zoveel mogelijk integraal en op de drie subthema's afgewogen, waardoor deze niet in één van de drie categorieën te plaatsen zijn. Hieronder enkele voorbeelden uit de afgelopen periode.

Projecten	
Herinrichting Vogelbuurt	Bij de herinrichting van de Vogelbuurt spelen duurzaamheid en klimaat-adaptatie een prominente rol. Naast de aanleg van groene parkeerplaatsen, worden er op enkele plaatsen onder deze parkeerplaatsen lavasteen aangebracht. Ook worden er kolken aangebracht die het opgevangen regenwater bufferen en vertraagd afvoeren naar het grondwater. Dit in plaats van het direct lozen naar de riolering. Ook zijn er op een aantal plaatsen natuurvriendelijke oevers aangebracht. De aannemer (als onderdeel van het EMVI-plan) zet tevens stevig in op duurzaamheid. Zo gaan medewerkers met de fiets van depot naar de werkplek, zijn de keten op het bouwdepot voorzien van zonnepanelen en wordt er ingezet op het gebruik van elektrisch materiaal (bemaalingspomp, trilplaat, knikmopsen). Ook gebruikt de aannemer alleen EURO6 vrachtwagen en passen zij 30% HVO toe, dit is schone brandstof zonder CO₂-uitstoot.
Pilot afkoppeling Dorp Noord-Oost	Op dit moment loopt de pilot afkoppeling Dorp Noord-Oost in Bergschenhoek. Hierin wordt hemelwater vanuit de woningen afgekoppeld waardoor het relatief schone hemelwater zich niet mengt met vuil afvalwater. Op deze manier hoeft het schonere hemelwater niet gezuiverd te worden waardoor de belasting op de zuiveringsinstallatie afneemt. De uitkomsten van deze pilot betrekken wij bij het nieuwe hemelwaterbeleid, waaraan we in de loop van 2021 vorm willen gaan geven.
Bleiswijk	In Bleiswijk is een geheel verhard plein aan de Lijsterlaan vergroend.
De Bastille	Er loopt een pilotproject aan de Bastille in Berkel en Rodenrijs. Hierbij wordt een 200 meter land Olivijn Pad aangelegd. Dit mineraal komt uit het binnenste van de aarde en heeft als eigenschap dat het CO ₂ opneemt.
Afvalbrengrstation Bosland	Wij onderzoeken de mogelijke alternatieve invulling van het gebied waar zich nu het afvalbrengrstation Bosland bevindt. Een van de mogelijkheden is het realiseren van een zonnepanelenweide. Naast de financiële aantrekkelijkheid van deze optie, draagt deze zonnepanelenweide bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente op het gebied van

	duurzame energie. Deze optie is getoetst op haalbaarheid in een quick-scan en heeft een sluitende en rendabele business case opgeleverd.
Geluidsscherm N471	Voor de ontwikkeling van alle westelijke plandelen moet een geluidsscherm naast de N471 gerealiseerd worden. Met de provincie maken wij afspraken over de planvorming en realisatie van de geluidsschermen, aangezien zij (deels) verantwoordelijk worden voor het onderhoud en de veiligheid van de N-weg niet in het geding mag komen. Het uitgangspunt is een duurzaam geluidsscherm. Een van de mogelijkheden was een scherm met zonnepanelen, maar dit is in dit geval energetisch niet optimaal (aangezien het scherm van Zuid naar Noord loopt en verkeerd georiënteerd is) en landschappelijk minder passend. Wij kiezen voor duurzaamheid door: - Inzet op wandelroute achter geluidsscherm en het toevoegen van groen t.b.v. de woonwijk. - De groene uitstraling naar de N471 en Weidevogelgebied - Toevoegen biodiversiteit in de wal en groene scherm - Gebruik van aanwezig materiaal (grond) in de wal - Afvang van stikstof - Onderhoudsvriendelijk, hufter- en graffiti-proof

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Lucas Vokurka
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester